

Spørreundersøkelse om arbeidskraftsbehov og VGS tilbuds- og skolestruktur mot 2040

INDERØY
UTVIKLING

STEINKJER
NÆRINGSFORENING
STERKERE SAMMEN

Snåsa
Næringsforum
- Medlemsforening for næringslivet i Snåsa -

Innherred
Næringsforening

Innherred Næringsforening
Steinkjer Næringsforening
Inderøy Utvikling
Snåsa Næringsforum

Kontaktperson for undersøkelsen: Arild Klokkehaug, INF

Hvem har svart på undersøkelsen?

195 virksomheter har svart

Disse representerer >18000 ansatte på Innherred

Bransje	# svar fra virksomheter i denne bransjen	% fordeling	Middelverdi for antall ansatte i respondentbedriftene	% av alle ansatte
Bygg, anlegg og eiendom	42	21,5 %	1750	9,3 %
Industri og produksjon	35	17,9 %	3500	18,5 %
Offentlig virksomhet	17	8,7 %	5050	26,7 %
Handel, service og administrasjon	13	6,7 %	160	0,8 %
Andre bransjer	12	6,2 %	450	2,4 %
Bank, finans, økonomi	10	5,1 %	1000	5,3 %
Energi, kraft og olje/gass	10	5,1 %	700	3,7 %
Jordbruk, skogbruk og havbruk	10	5,1 %	1050	5,6 %
Kultur og kreative næringer	10	5,1 %	110	0,6 %
Reiseliv, restaurant, mat	8	4,1 %	140	0,7 %
Utdanning, forskning	8	4,1 %	850	4,5 %
Helse og omsorg	6	3,1 %	3750	19,9 %
Media og kommunikasjon	6	3,1 %	50	0,3 %
IT, teknologi og kunnskapsintensive tjenester	4	2,1 %	80	0,4 %
Shipping, transport og logistikk	4	2,1 %	250	1,3 %
Totalt	195	100 %	18890	100 %

Kommune	# svar
Snåsa	22
Steinkjer	39
Inderøy	30
Verdal	37
Levanger	39
Flere kommuner	28

Bedriftsstørrelse # ansatte	# svar
0-4	43
5-10	26
11-50	66
51-100	30
101-250	13
250+	17

Undersøkelsens kvalitet og bredde

Hvor mange representeres gjennom respondentbedriftene?

- Bedriftene som har svart representerer anslagsvis 18000 ansatte av totalt 31000 sysselsatte på Innherred
- Statistisk spenn 15500 (aller laveste estimat) – 21800 (aller høyeste estimat)
- Representerer 610 lærlingplasser av ca 1000 lærekontrakter på Innherred

Geografisk og størrelsesrepresentasjon

- Svært god spredning av respondenter over hele Innherred
- Svært god deltagelse av de største virksomhetene, 17 > 250 ansatte, 13 mellom 101-250 ansatte

Feilmargin

- Vi har identifisert 4 mulige dubletter. Disse har ca 120 ansatte samlet. Anslått max 2% feilmargin

4. Omtrent hvor mange personer tror du virksomheten deres må rekruttere totalt de neste fem årene? (175 svar)

• Helsesektoren	2060	
• Annen offentlig sektor	1092	(hvorav nesten 50% innen helse)
• Industri	682	
• Bygg, anlegg og eiendom	404	
• Utdanning og forskning	257	
• Energi, kraft, olje/gass	210	
• Alle andre sektorer	483	
Totalt for undersøkelsen	5188	

NB: 20 bedrifter som representerer anslagsvis 750 ansatte har ikke oppgitt noe rekrutteringsbehov for de neste 5 årene. Dermed er det 175 bedrifter som samlet har estimert 5188 ansettelser til 2031.

5. Hvilket kompetansenivå forventer dere størst behov for? (inntil 3 svar per bedrift fra 175 bedrifter)

Kompetansenivå ved rekruttering	Antall svar (av 175 bedrifter)	% behov (175 bedrifter)	Estimert antall ansettelser	Estimert % av antall ansettelser
Fagbrev / yrkesfag	110	62,9 %	1886	36,3 %
Bachelorutdanning	67	38,3 %	1453	28,0 %
Realkompetanse og erfaring	47	26,9 %	207	4,0 %
Master, sivilingeniør eller profesjonsutdanning	48	27,1 %	809	15,6 %
Fagskole / høyere yrkesfaglig utdanning	42	23,7 %	644	12,4 %
Ufaglærte som kan kvalifiseres i arbeid	41	23,4 %	180	3,5 %
Usikker/Vet ikke	3	1,7 %	10	0,2 %
Totalt	357		5188	
Behov for yrkesfag : Fagbrev/fagskole	129	73,7 %	2530	48,8 %
Behov for studiekompetanse : Bachelor/Master	85	48,6 %	2261	43,6 %
Uten utdanningskrav : Realkompetanse/Ufaglært	71	40,6 %	387	7,5 %

Ikke uventet har arbeidslivet på Innherred mest behov for fagbrev/yrkesfag. 73,7% av bedriftene vil ansette folk med fagbrev/yrkesfag og fagskole/høyere yrkesfaglig utdanning, mens 48,6% av bedriftene også har behov for folk med bachelor eller mastergrad. 40,6% av bedriftene kan også ansette etter realkompetanse/ufaglært.

Men estimerer vi (grovt) hvor mange ansettelser det vil være for hvert kompetansenivå, er bildet mer balansert mellom yrkesfag og studiespesialisering, i hovedsak pga helse. VGS vil kreves for 92,5% av ansettelsene.

6. Innen hvilke fagområder forventer dere størst rekrutteringsbehov? (Inntil 4 svar per bedrift fra 175 bedrifter)

Fagområder etterspurt ved rekruttering	Antall svar (av 175 bedrifter)	Estimert antall ansettelser
Økonomi, administrasjon, ledelse og rådgivning	52	294
Bygg, anlegg, eiendom og teknisk drift	51	496
Industri, mekaniske fag, prosess og vedlikehold	41	442
Salg, service og reiseliv	29	113
Ingeniør- og teknologifag	28	368
Helse og omsorg	27	2 346
IT, digitalisering og kunstig intelligens	24	117
Undervisning, oppvekst og offentlig tjenesteyting	23	483
Kjøretøy, transport og logistikk	21	131
Elektro, automasjon og energi	20	177
Kultur, medier, design og kreative fag	17	25
Kjøkken og restaurant	13	35
Landbruk, skogbruk og havbruk	12	115
Annet	11	46

NB: Dette spørsmålet kan ha noe under- eller overrepresentasjon basert på om en lav eller høy andel av bedriftene i tilhørende bransje har svart.

Samtidig, når koblet sammen med hvor mange ansettelser som forventes innen hvert fagområde, så ser man tydelig behovene for:

- Helse
- Bygg og anlegg
- Undervisning
- Industri
- Ingeniør/teknologifag

7. Dersom relevante videregående utdanningstilbud reduseres betydelig eller flyttes ut av Innherred, hvilke konsekvenser tror du det kan få for arbeidslivet? (Inntil 4 svar per bedrift fra 195 bedrifter)

Konsekvenser for arbeidslivet ved tap av tilbud	Antall svar (inntil 4 per bedrift)	% bedrifter	Bransjer som er mest bekymret for konsekvens
Vanskeligere å rekruttere fagarbeidere	126	65 %	Bygg & anlegg, Handel & service, Industri, Offentlig
Færre aktuelle lærlinger	100	51 %	Jordbruk, Reiseliv
Kan svekke bolyst og gjøre det vanskeligere å tiltrekke og beholde ansatte på Innherred	95	49 %	Helse og omsorg, Kultur, Bank og finans
Kan begrense virksomhetens mulighet til å vokse eller investere på Innherred	92	47 %	Energi og kraft, Transport og logistikk
Økt risiko for hjerneflukt ved at ungdom som flytter ut av regionen ikke kommer tilbake	74	38 %	Media og kommunikasjon, IT og teknologi
Større behov for å rekruttere utenfra Trøndelag	54	28 %	
Kan øke antall dropouts med flere som kan havne utenfor arbeidslivet	46	24 %	Utdanning og forskning
Økte kostnader til rekruttering og intern opplæring	33	17 %	
Vi ser ingen vesentlige konsekvenser	3	2 %	

Rekruttering av fagarbeidere og svekket bolyst trekkes fram av de største arbeidsplassene!

8-10. Om lærebedrifter og antall lærlinger

Er din virksomhet lærebedrift?	# svar	Antall lærlinger i dag	Kunne tatt inn totalt	Potensiell økning
Ja, og vi har lærlinger	84	610	887	277
Nei	54			
Nei, men det kan være aktuelt	32		51	51
Ja, men vi har ikke lærlinger nå	25		40	40

Bransje	# bedrifter som har lærlinger	Antall lærlinger i dag	Kunne tatt inn totalt	Potensiell økning
Industri	19	209	314	105
Offentlig sektor	12	134	212	78
Bygg og anlegg	23	111	167	56
Helse og omsorg	5	65	108	43
Energi, kraft, olje & gass	7	55	79	24
Andre bransjer	3	9	21	12
Handel	5	6	17	11
Utdanning og forskning	4	7	16	9
Reiseliv, restaurant og mat	3	6	15	9
Jordbruk, skogbruk og fiske	1	1	7	6
Transport og logistikk	0	0	5	5
Kultur og kreative næringer	0	0	4	4
IT, teknologi	1	1	4	3
Media	0	0	3	3
Bank og finans	1	6	6	0
Totalt	84	610	978	368
				+60%

De 109 lærebedriftene som har svart + de 32 som kan tenkes å bli lærebedrift, sier de kan øke antall lærekontrakter med 60% dersom forholdene lå tilrette.

NB 1: Antall lære plasser i dag bør da ikke være dimensjonerende for hvilke tilbud som gis, når potensialet er 60% høyere.

NB 2: Øking av antall lære plasser kan i seg selv være et tiltak som reduserer behovet for påbygg, og dermed senker utgifter.

11. Fylkeskommunen må redusere kostnadene fram mot 2029. Hvilke tre grep mener du bør prioriteres?

Hvilke tre kostnadskuttgrep mener du bør prioriteres?	# svar	% vis fordeling av 195 svar
Samordne ledelse, administrasjon og støttefunksjoner mellom nærliggende skoler	134	69 %
Samle like eller små tilbud på færre skoler, men så langt mulig beholde fagområdet i regionen	101	52 %
Ha delte lærerressurser slik at de kan undervise på flere skoler	67	34 %
Fylle klassene bedre og redusere tilbud/antall parallelle klasser	56	29 %
Redusere yrkesfag som over tid har lave søkertall og svak tilgang på læreplasser/arbeidslivsbehov	48	25 %
Redusere de dyreste tilbudene (musikk, toppidrett, naturbruk, dyre yrkesfag) gjennom færre tilbud og/eller lavere ressurs per elev	30	15 %
Begrense kapasiteten på påbygg etter Vg2	16	8 %
Har du andre forslag, vennligst spesifiser her	15	8 %
Generelle/flate budsjettkutt ved alle skoler	7	4 %

Svarene tyder på at næringslivet ønsker å gi Fylkeskommunen råd som bedriftene selv tyr til når det kniper økonomisk; Fusjon mellom skoler, samle små tilbud på færre skoler, delte lærerressurser og prioritering av tilbud som gir relativt fulle klasser. Kun 4%, 8% og 15% foreslår hhv generelle osthøvelkutt, begrensning av påbyggskapasitet og reduksjoner i de dyreste tilbudene.

Svaret er klart: Næringslivet ønsker organisatoriske grep og større fyll%.

12. Hvilke kriterier bør legges til grunn for antall yrkesfagsplasser i Trøndelag? (Inntil 3 svar)

Kriterier for dimensjonering	# svar	% vis fordeling av 195 svar
Arbeidslivets framtidige behov for fagarbeidere	171	88 %
Balanse mellom behovet for fagarbeidere og behovet for høyere utdanning i regionen	87	45 %
Behov for å sikre rekruttering til kritiske samfunnsfunksjoner	77	39 %
Tilgang på nok læreplasser nært skolene	60	31 %
Elevenes ønsker og søkertall over de siste årene	51	26 %
Høy grad av fullføring og andel elever som oppnår fagbrev	41	21 %
Større fagmiljø og høy kvalitet heller enn bredde	24	12 %
Annet (vennligst spesifiser)	0	0 %

Antall yrkesfagsplasser bør dimensjoneres utifra arbeidslivets framtidige behov, det mener iallfall 88% av respondentene.

Deretter svarer 45% av bedriftene at balanse mellom yrkesfag og studiespes er viktig.

39% er opptatt av å sikre rekruttering til kritiske samfunnsfunksjoner.

13. Hva mener du om de konkrete forslagene til tilbudsreduksjon på Innherred?

Helt enig = 2, Litt enig = 1, Verken eller = 0, Litt uenig = -1, Helt uenig = -2

Konkrete forslag til tilbudsreduksjon på Innherred?	Gjennomsnitt av alle svar	Bygg, anlegg og eiendom	Industri og produksjon	IT, teknologi og kunnskaps tjenester	Reiseliv, restaurant, mat	Shipping, transport og logistikk	Innherred Sør (Lev + Verd)	Innherred Nord (Ind + Ste + Snå)	Operasjon i flere kommuner
Redusere Vg1 restaurant- og matfag ved Steinkjer VGS fra to til én klasse	0,29	0,45	0,34	0,75	-1,13	0,00	0,42	0,14	0,39
Redusere Vg1 teknologi- og industrifag ved Levanger VGS fra tre til to klasser	-0,30	-0,17	-0,91	-1,00	-0,25	-0,75	-0,50	-0,14	-0,25
Samordne enkelte andre tilbud på Innherred bedre slik at klassene blir fullere og tilbudene færre	0,64	0,83	0,43	0,00	1,00	0,25	0,71	0,60	0,57

Tabellen er farget slik at grad av enighet har grønnskala og grad av uenighet har rødskala.

Vi har her gitt gjennomsnittet av alle svar, deretter svar fra fem berørte sektorer, og tilslutt geografisk fordeling.

Ikke uventet er Reiseliv, restaurant og matbransjene sterkt negative til å redusere en klasse VG1 restaurant- og matfag. På samme måte er spesielt Industri, IT/teknologi og Transport/logistikk negative til å redusere teknologi- og industrifag.

Virksomheter i Inderøy, Steinkjer og Snåsa er **minst positive** til å redusere en klasse VG1 restaurant- og matfag.

Virksomheter i Levanger og Verdal er mest negative til å redusere en klasse VG1 teknologi- og industrifag.

Det er generelt høyere toleranse for å samordne enkelte andre tilbud på Innherred for å få fullere klasse på bekostning av tilbud.

14. Fylkeskommunen vurderer å redusere kapasiteten for påbygg til generell studiekompetanse etter VG2. Hvordan bør i så fall tilbudet formes? (Velg ett svar)

Hvordan bør tilbud om påbygg formes?	# svar	% vis fordeling av 195 svar
Beholde antall plasser, men samle tilbudene på færre skoler for å få større klasser og bedre ressursbruk	98	50 %
Utvikle flere fleksible kombinasjoner av læretid og studiekompetanse og redusere ordinært påbygg tilsvarende	52	27 %
Redusere kapasiteten noe i håp om at flere gjennomfører med fagbrev	19	10 %
Behold tilbudet som det er og ta kuttene på andre tilbud	15	8 %
Redusere mye og stille strengere krav før påbygg kan påbegynnes	10	5 %
Annet	1	1 %

Økt overgang til påbygg og lære har de siste 10 årene bidratt til at flere og flere yrkesfagselever har progresjon fra VG2. *

En grunn til høy bruk av påbygg er mangel på relevante læreplasser. Vår undersøkelse viser at antall læreplasser kan økes med 60% ved bedre tilrettelegging.

15. Hvis muligheten for påbygg ikke skal reduseres, hvor mener du tilsvarende kutt bør tas? Fritekstsvar

- Viktig tilbud - her må det til økte rammer fra sentralt hold om det fortsatt skal være ønskelig med høyere utdanning i Norge.
- Videreutvikle nettskolen i Trøndelag som tilbud
- Ikke alle får seg lære plass, organisasjonsamarbeid mellom skolene og næringsliv er viktig for å øke potensialet.
- Flytte påbygg til Opplæringskontorene, slik at dette kan gjennomføres etter fagbrev. Gjøre det noe strengere. Sette krav til fagskolen, at de må ha lengre fartstid med fagbrev før de kan søke.
- Ikke kutt i påbygg, kutt heller i yrkesfag der det er få jobbmuligheter etter fullført utdanning.
- Påbygg er viktig, kutt kan gjøres i yrkesfag der det er få jobbmuligheter etter fullført utdanning.
- Sørg for at tilbud er tilgjengelig ved Grong Videregående.
- Hvorfor må det kutte? Her må det bevilges de midler som er nødvendige for og opprettholde tilbudet.
- Påbygg er et viktig tilbud - her må det til økte rammer fra sentralt hold om det fortsatt skal være ønskelig med høyere utdanning i Norge.
- Fylkeskommunen må se på behovene før det blir iverksett kutt.
- Jeg mener studieveilederne på ungdomsskolen i større grad må ta utgangspunkt i hva elevene passer til og liker istedenfor å sende alle guttene som sier de ikke vet hva de skal bli, til yrkesfag. De må hjelpes til å tolke egne evner, ikke plasseres der næringslivet og det offentlige har behov for dem. I Verdal er det ikke rart det blir store påbyggsklasser slik rådgiving/påtrykk skjer fra næringslivet og rådgivere i dag. Iløpet av vgs finner de fort ut at de ikke passet der de ble anbefalt å gå.

16. Fylkeskommunen foreslår fire alternativer for videreføring av musikktilbudet. Hvilket alternativ mener du er mest fornuftig?

Hvilket alternativ for musikktilbudet er mest fornuftig?	# svar	% vis fordeling av 195 svar
Alternativ 1: Beholde alle tilbudene på alle fem skolene i Trøndelag, men redusere ressursen per elev betydelig	4	2 %
Alternativ 2: Legge ned to av fem musikktilbud og i større grad opprettholde kvaliteten ved de resterende	94	48 %
Alternativ 3: Legge ned ett musikktilbud og redusere ressursen per elev moderat ved de øvrige	11	6 %
Alternativ 4: Beholde musikktilbudene og ressursnivået som i dag, og ta den nødvendige innsparingen på andre undervisningstilbud	17	9 %
Har ikke grunnlag for å vurdere dette	69	35 %

Arbeidslivet på Innherred, en stolt kulturregion, er tydelig på at kvalitet er viktigere enn kvantitet for musikkutdanningen og velger alternativ 2. Det er liten støtte for alternativ 1 og 3 som kan forringe kvaliteten.

17. Du ønsker å beholde dagens musikktilbud uten reduksjoner. Hvor mener du fylkeskommunen da bør finne en tilsvarende innsparing på minst 8 millioner kroner årlig? (for de 17 som svarte alt. 4)

Administrasjon og byråkrati (8 svar)

Flere respondenter mener innsparinger først bør tas gjennom reduksjon av administrative kostnader, administrasjonsstillinger, støttefunksjoner, byråkrati og bruk av eksterne konsulenter, altså mer effektiv drift av organisasjonene og skolene.

Mer samarbeid mellom skoler (4 svar)

Flere foreslår å samordne administrasjon, lærerkrefter og tilbud mellom skoler i samme region for å utnytte ressursene bedre.

Tettere samarbeid med næringslivet (3 svar)

Noen peker på at mer opplæring i bedrift og tettere samarbeid med næringslivet kan frigjøre ressurser og gi mer effektiv drift.

Øke inntektene fremfor å redusere tilbud (3 svar)

En del mener fylkeskommunen bør arbeide for økte statlige overføringer eller utnytte ledig kapasitet i skolebygg til inntektsbringende aktivitet.

Kultur, inkludering og elevmangfold (3 svar)

Flere understreker at musikktilbudet har stor verdi for elever som ikke finner seg til rette i andre tilbud, og at estetiske fag bidrar til inkludering, kulturutvikling og personlig utvikling.

Direkte sitat fra en respondent som vi velger å framheve:

Spørsmålet er usaklig og ledende. Alternativene legger opp til at musikktilbudet må ta hele innsparingen. Innsparingen bør spres ut over alle studieretningene. Estetiske fag er ekstremt viktig i samfunnsbygging, lokalsamfunn, videre studier og kognitiv utvikling - også rettet mot andre vei- og livsvalg, og bør prioriteres på et annet grunnlag og kanskje over helt andre budsjetter - Feks musikertjenesten til fylkeskommunen som produserer utrolig lite kultur pr krone pr innbygger.

18. Dersom musikktilbudet må samles på færre enn de fem Trøndelagsskolene som tilbyr det i dag, hvilke kriterier bør avgjøre hvilke miljøer som videreføres? (For de 105 som svarte alt. 2 og 3, inntil 3 svar)

Hvilke kriterier bør avgjøre hvilke musikkmiljø som videreføres	# svar	% vis fordeling av 105 svar
Kvalitet og bredde i eksisterende fagmiljø	69	66 %
Gode fasiliteter og lave behov for nye investeringer	58	55 %
Geografisk plassering som gir kortest reiseveg for elevmassen samlet	43	41 %
Betydning for kulturliv, kulturskole, frivillighet og bolyst i regionen	36	34 %
Størrelsen på regionalt elevgrunnlag	19	18 %
Gjennomføring og læringsresultater	18	17 %
Tverrfaglige produksjoner og samspill på scene	12	11 %

19. Fylkeskommunen foreslår å redusere budsjett for spisset toppidrett fra drøyt 20 til 12mnok. Hva mener du er det mest fornuftige alternativet?

Hvilket alternativ for spisset toppidrett er mest fornuftig?	# svar	% vis fordeling av 195 svar
Behold toppidrettstilbudene og ressursnivået som i dag, og ta den nødvendige innsparingen på andre undervisningstilbud	15	12 %
Det bør kuttes mindre enn foreslått	11	9 %
Forslaget om reduksjon er fornuftig	45	36 %
Spisset toppidrett bør finansieres av idretten selv eller andre aktører	53	43 %
Har ikke grunnlag for å vurdere	71	

Her svarer 71 respondenter (36%) at de ikke har grunnlag for å vurdere spørsmålet: Av de resterende 124 respondentene er det 21% som vil beholde tilbudet som det er eller kutte mindre enn foreslått, mens 79% svarer at forslaget om reduksjon er fornuftig, eller at andre aktører bør finansiere den ekstra satsingen.

20. Du ønsker ikke at Fylkeskommunen kutter så mye som foreslått i spisset toppidrett. Hva mener du da fylkeskommunen bør kutte ytterligere i, for å dekke opp i budsjettet? (26 svar)

Respondentene som ønsker å videreføre eller redusere kuttet i satsingen på spisset toppidrett, mener i hovedsak at innsparingene bør hentes andre steder. Det klart hyppigste innspillet er reduksjon av administrative kostnader, byråkrati og konsulentbruk (**ca. 10 svar**). Flere peker også på strukturendringer i skolesektoren, blant annet samordning mellom skoler, reduksjon av små klasser eller tilbud med lave søkertall (**ca. 6–7 svar**). Noen mener innsparinger heller bør tas innen kultur-, musikk- og estetiske tilbud (**ca. 5 svar**), mens flere peker på at tilbud bør vurderes opp mot arbeidslivets behov og mulighetene for læreplass og jobb etter endt utdanning (**ca. 4 svar**). Samtidig begrunner mange ønsket om å skjerme toppidretten med at tilbudet bidrar til folkehelse, rollemodeller, bolyst og utvikling av ungdom med sterke arbeidsvaner og høy måloppnåelse (**ca. 5–6 svar**).

Direkte sitat fra to respondenter som vi velger å framheve:

«Mener det utdannes gode elever på toppidrett som er attraktive for næringslivet fordi dem må lære seg at det hard jobbing som skaper resultater. Dette er ungdommer som næringslivet ønsker i årene fremover. Alt for mange som tror at jeg ikke trenger å yte noe for og oppnå noe. Dette er den største lærdommen dem får på toppidrett/idrett. Det bør evt kuttes i fag der alle ikke får lærlingeplass.»

«Vanskelig å si når det ikke står noe om hva kuttene betyr for elevene. Skolene bør samhandle enda tettere seg i mellom, både for å lære, dele erfaringer, men også kunne utnytte hverandres ressurser. I dag bestemmer rektor over egen skole, som også betyr at skolene kan bli svært ulike. Del på lærerne. Kjør felles administrasjon mellom skolene - det finnes kanskje stordriftsfordeler? Vurder også felles rektor for enkelte skoler hvor det er hensiktsmessig.»

21. Dersom et utdanningstilbud skal flyttes, samles på færre skoler eller organiseres annerledes enn i dag, hvilke hensyn bør veie tyngst? (Inntil 4 svar)

Hvilke hensyn bør veie tyngst ved endring av utdanningstilbud?	# svar	% vis fordeling av 195 svar
Nærhet til lærebedrifter og næringsklynger	106	54 %
Sentralisering med sterke fagmiljøer, inkludert tilgang på verksteder og utstyr	75	38 %
Gode kollektivforbindelser og pendlingsmuligheter	74	38 %
Høy sannsynlighet for at tilbudet kan starte opp hvert år	73	37 %
Skolens betydning for bolyst og attraktive lokalsamfunn	61	31 %
Lavest mulig behov for hybel og lang reiseveg	52	27 %
Desentralisering med felles ledelse, delte fagmiljø og lærere med undervisning på tvers av skoler	44	23 %
Gode kompenserende og inkluderende tiltak for elever som får lengre reisevei eller må bo på hybel	42	22 %
Ledig kapasitet i eksisterende skolebygg	36	18 %
Inkluderende aktiviteter etter skoletid og godt hybeltilbud	21	11 %

Her er det ledende svaret fra 106 respondenter (54%) at tilbud bør plasseres der det er nærhet til flest lærebedrifter og næringsklynger.

Deretter vektlegges sentralisering med sterke fagmiljø og fasiliteter (75 svar), gode kollektivforbindelser (74 svar) og høy sannsynlighet for at tilbudet kan startes opp hvert år (73 svar).

61 respondenter vektlegger også skolens betydning for bolyst og attraktive lokalsamfunn.

Det er lav støtte for at ledig kapasitet i eksisterende skolebygg bør være et kriterium (36 svar).

22. Hva bør fylkeskommunen prøve eller dokumentere før et fysisk skolested eventuelt legges ned? (Inntil 3 svar)

Hva bør prøves eller dokumenteres før et skolested evt nedlegges?	# svar	% vis fordeling av 195 svar
Konsekvenser for læreplasser og arbeidslivets kompetansetilgang	98	50 %
Organisatorisk sammenslåing og ressursdeling med andre skoler	82	42 %
Reell netto innsparing etter ombygging, investeringer og økte transportkostnader	76	39 %
Konsekvenser for gjennomføring, læringsmiljø og sårbare elever	69	35 %
Konsekvenser for bolyst og lokalsamfunn	67	34 %
Konsekvenser av å ikke gjennomføre endringen	52	27 %
Konsekvenser for elevenes reisevei og hybelbehov	34	17 %
Ytterligere spesialisering av fagmiljø	16	8 %

Igjen er arbeidslivet tydelig på at konsekvenser for læreplasser og arbeidslivets kompetansetilgang er det viktigste kriteriet å verne om. Det bes også tas hensyn til effektivisering ved sammenslåing og ressursdeling, samt helhetsøkonomi som arbeidslivet alltid må ta hensyn til: «Reell netto innsparing etter ombygging, investeringer og økte transportkostnader». Mange stiller spørsmål om fylkeskommunen planlegger besparelser i siloer. Kanskje som å spare luft i en ballong: *klemmer du for mye på den ene siden buler det ut på den andre.*

23. Har virksomheten i dag eller de neste fem årene behov for at voksne ansatte eller jobbsøkere kan ta fagbrev eller annen videregående opplæring? (frivillig spørsmål, ett svar)

Behov for fagbrev eller annen videregående opplæring for voksne	# svar	% vis fordeling av 190 svar
Ja, noe behov	86	45 %
Ja, et betydelig behov	27	14 %
Nei / svært lite behov	77	41 %

Her er det ikke et skrikende behov, men 59% har betydelig eller noe behov for at voksne ansatte eller jobbsøkere kan ta fagbrev eller annen videregående opplæring.

24. Hvilke voksenopplæringstiltak bør fylkeskommunen prioritere for å møte arbeidslivets behov? (frivillig spørsmål, inntil 4 svar)

Voksenopplæringstiltak som arbeidslivet ønsker prioritert	# svar	% vis fordeling av 119 svar
Fagbrev på jobb for personer som allerede er i arbeid	82	69 %
Modulbasert opplæring som kan kombineres med jobb	67	56 %
Realkompetansevurdering og kortere vei til fagbrev	43	36 %
Tettere samarbeid mellom skole, NAV og arbeidsliv	43	36 %
Omskolering til bransjer med stort arbeidskraftbehov	32	27 %
Norsk- og fagopplæring kombinert for innvandrere	28	24 %
Nett- og samlingsbaserte løsninger for voksne heller enn fellesfag yrkesfag	20	17 %
Desentraliserte tilbud nær arbeidsplassene	17	14 %
Voksenopplæring lagt til skoler med ledig kapasitet	9	8 %

25. Fritekstinnspill for jobben videre for VGS utdanning (valgfritt, 63 svar)

Arbeidslivets kompetansebehov må styre tilbudene

Det tydeligste budskapet er at utdanningstilbudene må bygge på dokumenterte behov for arbeidskraft, både i dag og de neste 5 til 10 årene. Behovene i bedriftene bør kartlegges bedre, formidle dem tydelig til fylkeskommunen og bidra til at elevplasser og fagretninger samsvarer bedre med framtidens arbeidsmarked. Flere framhever særlig tekniske fag, fagarbeidere og kritiske samfunnsfunksjoner.

Tettere samarbeid mellom skole og arbeidsliv

Mer praksis i bedrift, flere læreplaner og alternative opplæringsløp, blant annet 1+3-modeller og mer bedriftsbasert opplæring vektlegges. Bedriftene kan også bidra med utstyr, hospitering og læringsarenaer. Høyere læretilskudd og bedre ordninger for bedrifter som tar inn flere lærlinger/jobbprøving etterlyses.

Styrke yrkesfagene og kvaliteten i fagopplæringen

Flere mener Innherred må utdanne flere fagarbeidere og være varsom med å bygge ned yrkesfag og tekniske fag på grunnlag av kortsiktige søkertall eller innsparingsbehov. Det etterlyses bedre grunnopplæring i HMS, arbeidslivskunnskap og økonomi, mer praksis og høyere kvalitet i fag- og svenneopplæringen. Enkelte peker særskilt på plate og sveis, rørleggerfaget og behovet for fagarbeidere i samfunnskritiske funksjoner.

Langsiktighet, kvalitet og sterke fagmiljøer

Flere ønsker at debatten flyttes fra geografi og kortsiktige kostnader til kvalitet, gjennomføring og langsiktig kompetansebehov. Samling eller flytting av tilbud kan aksepteres dersom det gir sterkere fagmiljøer, kvalifiserte lærere og bedre ressursbruk. Andre advarer mot ytterligere sentralisering og understreker at fagmiljøer, verksteder og utdanningstilbud er krevende å bygge opp igjen når de først er borte.

Bedre karriereveiledning og rekruttering

Ungdom og foresatte må få bedre informasjon om hvilke yrker regionen trenger, hvor jobbmulighetene finnes og hva ulike utdanningsvalg kan føre til. Rådgiverne bør hjelpe elevene til å tenke «hva vil jeg arbeide med?» framfor bare «hvilken skole vil jeg gå på?». Næringslivet bør være mer synlig overfor ungdomsskolene og bidra aktivt til rekruttering innen tekniske fag og yrkesfag.

Gjennomføring, inkludering og praktiske løp

Flere framhever høy gjennomføringsgrad, redusert frafall og skreddersydde opplæringsløp. Skolen må ses som en helhetlig del av ungdommenes liv, ikke bare som enkeltstående utdanningstilbud. Studiespesialisering bør bli mer praktisk og relevant, med flere elever som får tilbud som passer deres interesser og forutsetninger.

Mangfold, kultur og lokalsamfunn

Flere understreker at videregående opplæring også har betydning for bolyst, kultur, attraktive lokalsamfunn og regional utvikling. Musikk, dans og drama ved Inderøy videregående trekkes særlig fram, blant annet gjennom samspillet med AKSET og Inderøy Kulturhus. Samtidig etterlyses attraktive studievalg, realfag, entreprenørskap og landslinjer som kan trekke elever fra et større geografisk område.

26. Hvilke ferdigheter blir viktigst når dere skal rekruttere framover? (frivillig spørsmål, inntil 6 svar. 191 responser)

De viktigste ferdighetene ved nyansettelser i årene som kommer	# svar	Justert etter rekrutteringsbehov
Robusthet, fleksibilitet og endringvillighet	97	451
Pålitelighet og nøyaktighet	88	372
Fysisk/manuell ferdighet, utholdenhet og oppmøte	87	675
Samarbeid og relasjonsbygging	61	468
Motivasjon og selvinnsikt	58	467
Teknologisk forståelse	57	227
Formidling og kommunikasjon	56	423
Kreativ tenkning	48	130
Serviceorientering og kundeforståelse	47	498
Lederskap og sosial inflytelse	40	112
Analytisk tenkning	38	499
Kunstig intelligens og stordata	38	199
Nysgjerrighet og livslang læring	38	121
Kvalitetskontroll	35	113
Lesing, skriving og matematikk	25	157
Empati og aktiv lytting	24	54

Disse ferdighetene er direkte oversatt fra Future of Jobs Report, World Economic Forum.

Fordelt på respondenter forventer arbeidslivet robusthet, pålitelighet og ferdigheter/utholdenhet (blå kolonne).

Her har vi også sett på hvor mange personer hver respondent forventer å ansette og fordelt antall ansettelser på forventede ferdigheter. Her ser vi interessant nok endel »myke« ferdigheter tre fram, som serviceorientering og kundeforståelse, samarbeid og relasjonsbygging, motivasjon og selvinnsikt samt formidling og kommunikasjon tre fram, i tillegg til analytisk tenking.